

Б. Я. Булеза

*аспірант кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
bulezab@gmail.com*

*Науковий керівник –
доктор педагогічних наук, професор
І.В. Козубовська*

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА НАРКОМАНІЇ СЕРЕД МОЛОДІ В США

Останнім часом серед молоді, включаючи неповнолітніх, значного розповсюдження набуло вживання алкоголю, наркотиків, інших психоактивних речовин. Цей вид поведінки має назву «адиктивна поведінка». Деякі вітчизняні і зарубіжні вчені (А. Гоголева, Н. Максимова, Н. Медж, О. Пилипенко, Р. Стейнтон та ін.), вважають, що цей термін доцільно вживати щодо алкоголізму, токсикоманії, наркоманії як видів девіантної поведінки, але до переходу їх у хворобу. Оскільки надмірне вживання алкоголю наркотиків стимулює, як правило, різні антисуспільні прояви, то актуальність проблеми адиктивної поведінки цілком очевидна і вимагає відповідної реакції суспільства загалом і спеціальних соціальних, медичних, психологічних служб зокрема. Особливо стрімко розповсюджується впродовж останніх років серед молоді наркоманія.

Наркоманія – це хворобливий стан, зумовлений хронічною інтоксикацією внаслідок зловживання наркотичними засобами, який характеризується психічною і фізичною залежністю, потребою в повторному багаторазовому вживанні психоактивних засобів [1, с. 151]. Прийом наркотиків спричиняє зміну функціонування організму в цілому, серйозно ускладнює діяльність внутрішніх органів, центральної і вегетативної нервової системи.

Проблема зловживання наркотиками надзвичайно актуальна в США. Тому доцільним є досвід США в організації роботи з молоддю, схильною до адиктивної поведінки. Слід підкреслити, що в зарубіжній науці наркозалежність зв'язана, перш за все, з психотерапевтичною роботою з особистістю, корекцією її внутрішніх якостей, а також з роботою про правила поведінки індивіда в соціумі. Ця робота здійснюється широкою мережею соціальних служб, які надають підтримку молоді [2; 3].

Державна система профілактики передбачає: а) міжнародне співробітництво з попередження поширення і вживання наркотиків; б) правове забезпечення профілактики наркозалежності (закони, які гарантують пільги для працевлаштування, каральні, спеціальні закони, спрямовані на роботу з наркозалежними неповнолітніми; в) формування громадської думки щодо здорового способу життя, громадський осуд зловживання наркотиками; г) кадрова політика (підготовка фахівців різного рівня для медичної, реабілітаційної роботи з наркозалежними; д) створення інститутів

профілактики наркозалежності, наукові дослідження різних аспектів проблеми і їх впровадження в практику.

Профілактична робота здійснюється через педагогічну, соціально-педагогічну, соціальну діяльність. Педагогічна профілактична діяльність – це робота в освітніх закладах, яка проводиться з учнями, батьками на основі комплексного підходу, в єдності досягнення антинаркотичних цілей і вирішення завдань навчання і виховання. При цьому значна увага звертається на самопочуття учня в родині, школі. Соціально-педагогічна профілактична діяльність здійснюється в соціумі і реалізується через цілеспрямовані впливи в межах існуючих програм в терапевтичних установах, медичних закладах. Соціальна діяльність розглядається через взаємодію соціальних структур і є частиною державної політики.

Досить ефективною є соціально-педагогічна профілактика, яка проводиться в спеціальних терапевтичних і медичних закладах спільно медиками, соціальними працівниками, волонтерами. Лікування наркозалежних розглядається як комплексна проблема, яка включає як медичну, так і соціально-компенсаторну допомогу. В США створено багато програм роботи з наркозалежними, які розрізняються інтенсивністю, використанням різноманітних методик. Зокрема, широкою популярністю користується програма 12 кроків, або, так звана, Міннесотська модель. В межах цієї програми наркозалежність розглядається як невиліковне, але контрольоване захворювання. Метою програми є забезпечення максимального утримання від вживання наркотиків і покращення «стилю життя». В роботі з наркозалежними беруть участь медики, соціальні працівники, духовенство, а також наркозалежні в минулому особи-волонтери. Програма починається з детоксикації і триває від 6 до 8 тижнів. Передбачається проведення лекцій, терапевтичних сеансів, бесід, дискусій, спільне читання і обговорення відповідної літератури, перегляд і обговорення відео.

ЛІТЕРАТУРА

1. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг.ред. І.Д. Зверевої. – Київ, Сімферополь: Універсум, 2013. – 536 с.
2. Lemert E. Human Deviance, Social Problems and Social Control / E. Lemert. – N.J.: Prentice-Hall, 1997. – 130 p.
3. Morgan H. W. Drugs in America: A Social History / H.W. Morgan. – NY: Syracuse University Press, 1991. – P. 23 – 45.